

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii
Guvernului nr. 576/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la
implementarea programelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și
interregională finanțate de Uniunea Europeană

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.576/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la implementarea programelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională finanțate de Uniunea Europeană este elaborat de către Cancelaria de Stat, în calitate de Autoritate Națională de Management a programelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

La momentul actual, Republica Moldova implementează, la nivel național, 5 programe finanțate de Uniunea Europeană: Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027, Programul Interreg NEXT Bazinul Mării Negre 2021-2027, Programul Interreg Regiunea Dunării 2021-2027, Programul URBACT IV 2021-2027 și Programul Interreg Europe (Interreg VI-C) 2021-2027. Sistemul de management și control al implementării acestora este asigurat prin *Hotărârea Guvernului nr. 576/2017 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la implementarea programelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională finanțate de Uniunea Europeană*, stabilind atribuțiile și procedurile relevante.

Prin *Legea nr. 307/2023*, Republica Moldova a semnat și ratificat *Acordul de finanțare cu Comisia Europeană și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (Autoritatea de Management) pentru implementarea Programului Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027*. Programul, care stă la baza Acordului de finanțare, a fost aprobat de către Comisia Europeană pe 30 noiembrie 2022 și dispune de un buget de 77,3 milioane de euro, suplimentat ulterior cu aproape 20 de milioane de euro pentru extinderea domeniilor eligibile.

Acordul de finanțare dintre Republica Moldova, Comisia Europeană și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației al României privind Programul Interreg VI-A NEXT România – Republica Moldova 2021-2027 are drept scop stabilirea condițiilor de finanțare și de implementare a Programului pe teritoriul Republicii Moldova, în perioada 2021-2027. Acordul constituie baza legală pentru accesarea fondurilor oferite de UE și astfel, asigurarea participării în cadrul Programului a beneficiarilor din Republica Moldova și accesarea resurselor financiare sub formă de granturi pentru implementarea proiectelor comune, derulate pe baza principiului parteneriatului.

Programul permite participarea a maximum patru parteneri, dintre care cel puțin unul din România (județele Iași, Vaslui, Botoșani, Galați) și unul din Republica Moldova, beneficiarii contribuind cu o cofinanțare de 10%. Domeniile prioritare includ sănătatea, educația, turismul, cultura, schimbările climatice, buna guvernare și managementul frontierei, fiind prevăzute investiții în echipamente, modernizări, instruirii și campanii de informare.

Totodată, conform sistemului de management și control, Cancelaria de Stat exercită rolul de Autoritate Națională de Management a Programului, iar Ministerul Finanțelor are calitatea de Controlor Național. Oficiul pentru Implementarea Programului Interreg NEXT România–Republica Moldova 2021–2027 reprezintă structura responsabilă de oferirea suportului necesar Autorității Naționale de Management pentru realizarea diverselor sarcini în toate etapele Programului (lansarea apelurilor, evaluarea și selecția proiectelor, contractarea, monitorizarea etc.). De asemenea, acesta asigură sprijin beneficiarilor din Republica Moldova prin organizarea de instruiți, sesiuni de informare și activități de tip helpdesk, în conformitate cu prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 576/2017*.

Proiectul Hotărârii Guvernului vizează ajustarea sistemului de management și control prin:

1. Operaționalizarea și asigurarea funcțiilor Oficiului pentru Implementarea Programului Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 (Oficiul pentru Implementarea Programului RO-MD) de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru;
2. Actualizarea temeiului legal, inclusiv alinierea prevederilor privind recuperarea datoriei de la un beneficiar stabilit pe teritoriul Republicii Moldova, conform punctului 32 din *Acordul de finanțare încheiat cu Comisia Europeană și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (Autoritatea de Management), pentru implementarea Programului Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027*, ratificat prin *Legea nr. 307/2023*;
3. Excluderea responsabilităților improprii ale Oficiului pentru Implementarea Programului RO-MD.

Astfel, proiectul urmărește clarificarea și consolidarea atribuțiilor instituțiilor implicate în implementarea Programului.

Acest proiect a fost elaborat ca răspuns la oferta Biroului Regional pentru Cooperare Transfrontalieră pentru Granița România-Republica Moldova (BRCT IS) în calitate de Secretariat Comun pentru Programul Interreg Next România-Republica Moldova 2021-2027, și care a propus încheierea Contractului privind colaborarea celor două părți în implementarea Programului Interreg Next România-Republica Moldova 2021-2027, închiderea Programului Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020 și programarea perioadei +2027. Instituirea acestuia este esențială pentru asigurarea unui cadru legal și operațional care să faciliteze implementarea Programului, sprijinind cooperarea transfrontalieră și utilizarea eficientă a fondurilor europene alocate Republicii Moldova.

Operaționalizarea Oficiului pentru Implementarea Programului RO-MD va avea un rol central în sprijinirea structurilor de management ale Programului, beneficiarilor/partenerilor la toate etapele de derulare a Programului. De asemenea, va colabora cu structurile de management ale Programului, precum Autoritatea de Management, Secretariatul Comun și Comitetul de Monitorizare, pentru a asigura respectarea cerințelor financiare și procedurale impuse de Uniunea Europeană prin Regulamentul (UE) 2021/1059 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind dispoziții specifice pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă.

Sursa de finanțare este Contractul de asistență tehnică al Programului Interreg (VI-A) Next România-Republica Moldova, între Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației și Asociația Biroul Regional pentru Cooperare Transfrontalieră Iași, pentru Granița România - Republica Moldova. Autoritatea contractantă este BRCT Iași, cu o perioadă de implementare prevăzută pentru intervalul 2025-2029.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În 2023, în cadrul Programului au fost lansate două apeluri pentru proiecte mici și standard, în urma cărora au fost depuse 277 de propuneri de proiecte. La 7 noiembrie 2024, Comitetul de Monitorizare a aprobat **33 de proiecte cu valoare mică**, cu un buget total de **10,5 milioane de euro**, beneficiarii din Republica Moldova urmând să primească **4,9 milioane de euro** pentru finanțare, și a stabilit lansarea unui nou apel în anul 2025. La 27 februarie 2025, Comitetul de Monitorizare a aprobat **51 de proiecte** pentru finanțare din fonduri UE, cu un buget total de **56,8 milioane de euro**, dintre care **26,3 milioane de euro** sunt destinate beneficiarilor din Republica Moldova.

Având în vedere necesitatea de alocare a expertizei adiționale la toate etapele de implementare și monitorizare a proiectelor, dar și eforturile de informare și pregătire pentru lansarea unui nou apel în primul trimestru al anului 2025, axat pe îmbunătățirea administrației publice și cooperarea transfrontalieră, se propune operaționalizarea și asigurarea funcțiilor Oficiului pentru Implementarea Programelor în cazul Programului Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru, care este cea mai bine poziționată în vederea acordării consultanței și ghidării potențialilor beneficiari/beneficiari pentru următorul apel de propuneri, dar și implementarea și monitorizarea proiectelor finanțate pe teritoriul RM, luând în considerare că anume în cadrul acestui Program bilateral sunt cele mai multe proiecte selectate și alocări de fonduri ale UE.

Intrarea în vigoare a prevederilor proiectului este necesară la data publicării în Monitorul Oficial. Aceasta rezultă din angajamentele internaționale ale Republicii Moldova, în baza Acordului de finanțare încheiat între Republica Moldova, Comisia Europeană și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației din România, privind Programul Interreg VI-A NEXT România – Republica Moldova 2021-2027, precum și din necesitatea urgentă de semnare a Contractului de asistență tehnică și operaționalizarea Oficiului pentru Implementarea Programului RO-MD pentru realizarea bunei implementări a Programului.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Hotărârii Guvernului are ca scop ajustarea cadrului normativ pentru operaționalizarea și asigurarea funcțiilor Oficiului pentru Implementarea Programelor în cazul Programului UE Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru, creând premisele necesare pentru funcționarea acestuia.

Totodată, având în vedere cerințele Regulamentului UE 1059/2021 și Acordului de finanțare încheiat cu Comisia Europeană și Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (Autoritatea de Management), pentru implementarea Programului Interreg NEXT

România-Republica Moldova 2021-2027, ratificat prin Legea nr. 307/2023, se necesită clarificarea aspectelor privind recuperarea datoriei de la un beneficiar stabilit pe teritoriul Republicii Moldova și angajamentelor autorităților naționale în acest sens.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu este aplicabil.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Nu este aplicabil.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Aprobarea proiectului de hotărâre a Guvernului nu va implica cheltuieli financiare din bugetul de stat. Sursa de finanțare este Contractul de asistență tehnică al Programului Interreg (VI-A) Next România-Republica Moldova. Autoritatea contractantă este BRCT Iași.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Proiectul de hotărâre a Guvernului va avea un impact social pozitiv, contribuind la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor din regiunile transfrontaliere și promovând dezvoltarea sustenabilă și integrarea mai strânsă a comunităților din România și Republica Moldova. <i>Instituirea Oficiului pentru Implementarea Programului RO-MD va aduce următoarele beneficii, prin implementarea proiectelor:</i> 1. Acces îmbunătățit la servicii esențiale prin modernizarea unităților medicale și educaționale. 2. Dezvoltare economică și crearea de locuri de muncă prin investiții în turism și infrastructură. 3. Colaborare transfrontalieră între România și Republica Moldova. 4. Creșterea rezilienței comunităților în fața dezastrelor și schimbărilor climatice. 5. Eficientizarea guvernantei și managementului frontierei, contribuind la o administrație publică mai eficientă. Proiectul nu conține riscuri de discriminare și nu are impact asupra echității și egalității de gen.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Proiectul Hotărârii Guvernului este esențial pentru reglementarea atribuțiilor și funcționării Oficiului pentru Implementarea Programului RO-MD, asigurând un mecanism eficient de colaborare între beneficiari, secretariatul tehnic, Autoritate Națională de Management și Autoritatea de Management. Aceasta va permite coordonarea eficientă a proiectelor eligibile și o gestionare responsabilă a resurselor financiare, consolidând astfel impactul Programului în dezvoltarea cooperării transfrontaliere.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În vederea respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul cu privire la consultarea publică a proiectului de hotărâre a Guvernului, a fost plasat pe portalul guvernamental particip.gov.md, unde poate fi accesat la următorul link: https://cancelaria.gov.md/ro/apc/proiecte-supuse-consularilor-publice .
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre a Guvernului a fost supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice de către Ministerul Justiției, în conformitate cu art. 36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. În urma evaluării, Ministerul Justiției a comunicat, prin avizul său, nr. nr. 04/1-2536 din 12.03.2025, doar obiecții de ordin tehnic, care au fost incluse în proiect. La rândul său, Centrul Național Anticorupție, prin raportul său nr. EHG25/10406 din 12.03.2025, a semnalat unele deficiențe care pot distorsiona procesele administrative reglementate, precum și multiple riscuri de corupție asociate exercitării unor atribuții extinse de reglementare de către Controlorul național, obiecție argumentată în Tabelul de sinteză.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Implementarea prevederilor proiectului nu necesită elaborarea/modificarea altor acte normative.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea proiectului de Hotărâre a Guvernului va fi asigurată de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru.

Secretar general al Guvernului

/semnat electronic/

Artur MIJA